

Indiferent de tipul de excursie utilizat în cadrul educației tehnologice, această formă asigură contactul nemijlocit al elevilor cu fenomenele și procesele specifice meșteșugurilor și tradițiilor populare în vederea valorificării acestora, fie prin practicarea, fie prin promovarea lor. Se știe că un popor trăiește prin tradițiile, obiceiurile sale, de aceea, păstrând și dezvoltând patrimoniul meșteșugurilor și tradițiilor populare, ne apărăm propria noastră identitate, valorile morale, făurite de-a lungul secolelor de către strămoșii noștri.

Bibliografie

1. Antonina Rusu. *Dezvoltarea Curriculumului la educația tehnologică din perspectiva formării competențelor./Modernizarea standardelor și curricula educaționale – deschidere spre o personalitate integrală /Materialele Conferinței Științifice Internaționale, 22 – 23 octombrie Chișinău 2009*
2. Babanski I. K., *Optimizarea procesului de învățământ*, București, 1973;
3. Cerghit Ioan, *Metode de învățământ*, EDP, București, 1986;
4. Cerghit Ioan, *Perfecționarea lecției în școala modernă*, EDP, București, 1983;
5. *Curriculum școlar, clasele I-IV*, Chișinău, 2010
6. Ionescu M., *Didactica modernă*, Cluj-Napoca, 1995;
7. Matei S., Cosma D., *Metodica predării educației tehnologice*, Arves, 2006;
8. Nicola Ioan, *Tratat de pedagogie școlară*, București, 1996;
9. <http://mc.gov.md/ro/content/capitolul-viii-tehnici-si-cunostinte-legate-de-mestesugurile-artistice-traditionale>
10. <https://www.scribd.com/doc/17895142/tipuri-de-lectii>

VALORIFICAREA LIMBAJULUI DE SPECIALITATE ÎN FORMAREA CULTURII COMUNICĂRII PEDAGOGICE

Nina GARȘTEA, dr., conf. univ.

Summary

The new orientations in the initial teacher training process aim at capitalizing the specialized language as one of the professional-

intellectual means. The value of specialized language is relevant from a number of perspectives: it contributes to professional confirmation, develops the student from an intellectual point of view by taking over and transferring professional experience; mediates the realization of the educational action due to the communication impact between the teacher and the student. The methodological approach specific to the specialized language implies the formation of skills and attitudes, so that the relationship between student and teacher is built on effective communication.

Din perspectiva provocărilor lumii contemporane, cerințelor social-educative proprii unei societăți democratice, bazate pe cunoaștere și informatizare spre care aspiră Republica Moldova, se impune o reconsiderare și o redimensionare de calitate a pregătirii profesionale a cadrelor didactice. Noile orientări în procesul de formare inițială a cadrelor didactice vizează valorificarea limbajului de specialitate ca unul din mijloacele profesional-intelectuale. Printr-un limbaj de specialitate actorii socio-educationali pot să se organizeze, să aplice și să prezinte cunoștințe noi relevante cu privire la conținutul informațional.

Definirea conceptului de „limbaj” este generată de intenția de a descifra și interpreta lumea, fiind o preocupare a filozofilor, psihologilor și lingviștilor. Limbajul este un instrument de lucru care permite persoanei să-și rezolve numeroase probleme, ce țin atât de activitatea sa cotidiană, cât și de cea profesională. Există o multitudine de definiții ale noțiunii de „limbaj de specialitate”, cele mai relevante fiind:

- „constă din respectarea anumitor reguli specifice domeniului cu întrebuintare a unei terminologii științifice” [5, p. 79];

- „mijlocește corelația de comunicare dintre subiectul educației, în calitate de emițător și obiectul educației, în calitate de receptor” [2, p. 219];

- „presupune o imagine prospectivă a educației, contribuind la proiectarea și realizarea acțiunii educaționale” [3, p. 27];

- „contribuie la dezvoltarea personalității și produce schimbări la nivel cognitiv, socio-afectiv și acțional” [4, p. 136];

Limbajul de specialitate poate fi înșușit în funcție de o arhitectonică (structurală) menită să confere coerență logică și rigoare științifică. Cu toate acestea, un limbaj de specialitate utilizat în mod excesiv reprezintă pentru unele persoane un semn al falsei capacități intelectuale sau de „snobism împovărat de seriozitate”, menționează Seneca.

Demersul metodologic specific limbajului de specialitate presupune formarea de competențe și atitudini, astfel încât relația dintre student și profesor să fie una construită pe comunicare eficientă. De aceea, o didactică a specialității nu presupune neaparat un proces de asimilare și de consolidare a informațiilor de natură pedagogică. În acest sens, sunt vizate mai degrabă acele aspecte care au un caracter practic, aplicativ caracteristic procesului educațional. În același timp, limbajul de specialitate exprimă competența profesional-intelectuală a profesorului de a opera eficient cu conținuturile prevăzute în curriculum-ul disciplinar. În situația pedagogică, profesorul trebuie să îmbine adecvat elementele limbajului în vederea facilitării decodificării mesajelor de către studenți. Marele avantaj al limbajului de specialitate rezidă din faptul că viitoarele cadre didactice acumulează experiență dintr-o experiență deja validată. Este o experiență profesională simbolică ce face trimitere la valorile științei pedagogice și ale culturii, presupunând o învățare figurativă bazată pe efortul de reprezentare a realității educaționale.

Eficiența unui limbaj de specialitate depinde de calitatea unor acțiuni menite să stimuleze educația profesional-intelectuală. Desigur, acesta constituie un avantaj al utilizării unui limbaj de specialitate. În acest mod, procesul educațional răspunde unor finalități micro și macrostructurale care definesc un anumit nivel. Evoluția intelectuală a studentului vizează modul de organizare intențată a cunoștințelor, respectiv „arhitectura cognitivă” pe care o construiește și o valorifică studentul, fiind structurată în următorul mod:

a) nivelul componential – la care se însușesc cunoștințe, noțiuni și moduri de operare cu acestea.

b) nivelul metacomponențial – la care se învață strategii de monitorizare a componentelor, adică strategii de proiectare, de selecție, de îmbinare, strategii de asigurare a „stocării în memorie a materialului”;

c) nivelul epistemic – care cuprinde judecățile de valoare, convingerile personale despre valoare, origine, semnificație și sens al cunoștințelor, competențelor formate.

M. Bocoș și I. Albușescu au constatat faptul că la primul nivel se circumscriu studenții anului I. Prin studiile universitare se oferă diverse informații, se formează abilități, competențe, dezvoltându-se și nivelul metacomponențial și parțial nivelul epistemic. Astfel, rolul învățării trimite la calitatea procesului de formare, dar și la particularitățile specifice ale cadrului didactic, determinate tocmai de stimularea psihologică a corelației profesor-student.

În acest context, se impun însă anumite precizări cu privire la forma limbajului utilizat la nivelul unei activități didactice. Este vorba despre limbajul pedagogic al cărui concept trimite la definirea situațiilor generale, intermediare și operaționale și care se concretizează într-un domeniu al comunicării (o comunicare care vizează relația emițător-receptor), această situație evidențiind, în fond funcțiile limbajului pedagogic:

- *funcția generală*, de angajare a limbajului în proiectarea și realizarea acțiunii educaționale;
- *funcția specifică*, ce mijlocește realizarea acțiunii educaționale ca urmare a impactului comunicațional dintre profesor și student;
- *funcția concretă*, de angajare a mesajului educațional care determină diferite transformări la nivelul personalității studentului.

S. Cristea menționează că limbajul pedagogic poate fi clasificat în dependență de ramurile pedagogiei în două domenii de referință:

1. Domeniul pedagogiei prin care se obțin recomandări pentru acțiunea educațională realizate prin metodele de predare-învățare-evaluare și care solicită un *limbaj normativ, prescriptiv*.

2. Domeniul științei educației care valorifică cercetările pedagogice și solicită un *limbaj descriptiv* specific fiecărei discipline studiate în cadrul universitar.

În această ordine de idei, M. Suruceanu face referire la G. Kneller ce susține că limbajul pedagogic este o construcție foarte eterogenă, alcătuită din mai multe limbaje de specialitate, importanța sa fiind generalizată prin afirmarea că înțelegerea problemelor, procedeele și conceptelor pedagogice este direct dependentă de nivelul cunoașterii acestuia. Profesorul este pus în situația de a construi o experiență dedusă din contactul nemijlocit cu utilizatorul limbajului pedagogic, orientându-se spre o acțiune transformatoare practic-aplicativă. La rândul său, studenții, viitoarele cadre didactice, asimilează noțiunile pedagogice în vederea stabilirii și cunoașterii adevărului științific, distribuind tehnici de acțiune, principala lui componentă profesională, utilizând și indicațiile pe care le formulează profesorul, de tratarea celor ce i se recomandă într-o manieră conceptuală în raport cu experiența lui de cunoaștere și acțiune [6, p. 17].

Cu toate acestea, utilizarea limbajului de specialitate nu permite de fiecare dată și o înțelegere a conținutului informațional. În alți termeni, limbajul de specialitate este accesibil doar acelor persoane familiarizate cu ideea specifică domeniului respectiv. De asemenea, printr-un limbaj de specialitate utilizat în mod excesiv interesul din partea unor persoane implicate într-un demers instructiv-educativ este posibil să scadă. Este vorba, în această situație, despre un paradox educațional, în sensul că metodologia specifică domeniului educațional devine interesantă în măsura în care varietatea de teorii și concepte își dovedește eficacitatea la nivel practic, iar utilizarea aparatului conceptual teoretic presupune uneori o imagine insipidă a realității. Mai

mult, nu întotdeauna un limbaj de specialitate poate să genereze atitudini pozitive din partea studenților.

În cadrul orelor de curs este indicat ca în momentul în care se utilizează un limbaj de specialitate să se țină seama și de contextul în care acest lucru se concretizează (tipuri de receptori, dimensiunea informațională, unitatea de învățare, timp, spațiu, modalitate de transmitere a informației, aplicații practice etc). Soluțiile avansate la nivelul utilizării unui limbaj de specialitate nu sunt unele absolute și nu rezolvă de fiecare dată o anumită problemă. În cea mai mare parte, adevărata soluție depinde de actorul educațional care o promovează. De aceea, un rol important îl are în acest întreg demers și experiența didactică a profesorului, titular de curs. Fără experiență un adevărat pedagog nu poate să-și construiască o metodă care să poată rezolva aproape în întregime o problemă educațională. Desigur, nu punem la îndoială inteligența actorului educațional, ci mai degrabă susținem faptul că o inteligență asociată cu o experiență didactică optimă poate asigura, prin intermediul unui limbaj de specialitate bine utilizat din punct de vedere contextual, calitatea procesului de învățare.

Bibliografie

1. Bocoș M., Albulescu I. Studii de pedagogie universitară. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, 2008.
2. Cristea S. Dicționar de pedagogie. Chișinău-București: Ed. Litera Internațional, 2000.
3. Eși M. Didactica specialității între strategii discursive și performanțe argumentative. Suceava: Ed. Universității „Ștefan cel Mare”, 2010.
4. Sălăvăstru C. Logică și limbaj educațional. București: E.D.P., 1994.
5. Seneca Dialoguri. Iași: Polirom, 2004.
6. Suruceanu M. Valoarea formativă a limbajului pedagogic acțional. Teză de doctor în pedagogie. Chișinău, 2006.